

Ε.Δ.Ε.Υ.Α.
ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΥΔΡΕΥΣΗΣ - ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ

Δ/νση: Πατρόκλου 15, 412 22 Λάρισα

Τηλ.: 2410 258261, 2410 258831

Email: info@edeya.gr

Web: www.edeya.gr

Τα προβλήματα των Δ.Ε.Υ.Α.

Γιώργης Χ. Μαρινάκης, Δήμαρχος Ρεθύμνης, Πρόεδρος Ε.Δ.Ε.Υ.Α.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η τοποθέτησή μου σήμερα από το βήμα του συνεδρίου της ΚΕΔΕ γίνεται όχι μόνο με την ιδιότητα του Δημάρχου Ρεθύμνης, αλλά κυρίως με την ιδιότητα του Προέδρου της Ε.Δ.Ε.Υ.Α. που είναι η «φωνή» των Δ.Ε.Υ.Α. στη χώρα μας. Όσοι προέρχεσθε από Δήμους της περιφέρειας γνωρίζετε πολύ καλά ότι οι Δ.Ε.Υ.Α. για περισσότερα από 40 χρόνια παρέχουν ασφαλές και υγιεινό νερό και υπηρεσίες αποχέτευσης στον μισό πληθυσμό της περιφέρειας της χώρας μας. Με τα 50 περίπου εργαστήρια ελέγχου της ποιότητας του πόσιμου νερού διασφαλίζουν ότι οι δημότες πίνουν ασφαλές και υγιεινό νερό, ενώ με τους πάνω από 170 βιολογικούς καθαρισμούς που λειτουργούν έχουν αναβαθμίσει το περιβάλλον των Δήμων που δραστηριοποιούνται κι έχουν απαλλάξει την χώρα μας από τα βαρεία πρόστιμα που ενεργοποιούνται ειδικά στην περίπτωση της Οδηγίας για τα λύματα (91/271/ΕΕ).

Σ' αυτό συνηγορεί και η εμπειρία μας από την συμμετοχή μας στην Επιτροπή της Καθοδήγησης του Επιχειρησιακού Σχεδίου για τις υποδομές λυμάτων για τους οικισμούς Γ' Προτεραιότητας στο πλαίσιο του οποίου επιβεβαιώθηκε ότι οι Δ.Ε.Υ.Α. έχουν συμμορφωθεί με το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο σε αντίθεση με τους μικρούς Δήμους και φυσικά την Ανατολική Αττική που είναι το μεγάλο πρόβλημα. Ουσιαστική είναι και η συμμετοχή και η συμβολή της Ε.Δ.Ε.Υ.Α. στο νέο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για το νερό που αποτελεί την νέα αιρεσιμότητα στην νέα προγραμματική περίοδο για τον τομέα υδάτων. Και δεν θα πρέπει να παραλείψω ότι σημαντική ήταν η συμβολή της Ε.Δ.Ε.Υ.Α. και των Δ.Ε.Υ.Α. στη διαμόρφωση του Αναπτυξιακού Προγράμματος

«Φιλόδημος» που σχεδιάστηκε πάνω στις επενδυτικές ανάγκες και τις αναπτυξιακές προοπτικές των Δ.Ε.Υ.Α.

Γενικότερα, το περιβαλλοντικό και αναπτυξιακό αποτύπωμα των Δ.Ε.Υ.Α. και στον τομέα υδάτων είναι αξιόλογο, ενώ το έργο τους από την ίδρυσή τους στη δεκαετία του '80 μέχρι σήμερα ανέρχεται στα 18 δις περίπου. Δεν είναι τυχαίο ότι οι περισσότερες από τις «γαλάζιες» σημαίες που έχει κερδίσει η πατρίδα μας οφείλονται στις Δ.Ε.Υ.Α.

Αλλά, και οι προοπτικές των Δ.Ε.Υ.Α. είναι σοβαρές, αφού συμπεριλαμβάνονται στους δικαιούχους και συμμετέχουν με προτάσεις τους σε όλα τα χρηματοδοτικά προγράμματα της επόμενης προγραμματικής περιόδου (ΕΣΠΑ, Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης»), ενώ αποδέχθηκαν και την αξιολόγηση από την DG Regio με στόχο την καταγραφή των αδυναμιών και των ευκαιριών των επιχειρήσεων, αλλά και την ενίσχυση της απόδοσης και την υποστήριξη της λειτουργίας τους. Η αξιολόγηση αυτή μέσω σχετικής εμπειρογνωμοσύνης αποφασίσθηκε με βάση τις προτάσεις της Ε.Δ.Ε.Υ.Α. για ολιστική εξέταση των φορέων ύδρευσης της Τ.Α. και μετά από μακρές συνομιλίες της Ε.Δ.Ε.Υ.Α. με τα στελέχη της DG Regio στη διάρκεια των οποίων έγινε κατανοητός ο ρόλος και το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις Δ.Ε.Υ.Α.

Ωστόσο, σήμερα και μετά την οικονομική και υγειονομική κρίση, κι ενώ η κλιματική κρίση γίνεται ολοένα και πιο απειλητική για τις υποδομές μας και τους πολίτες, οι Δ.Ε.Υ.Α. αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα που δυσχεραίνουν το κοινωφελές έργο τους.

Ειδικότερα:

A. Ενεργειακό κόστος των Δ.Ε.Υ.Α.

Η μεγάλη αύξηση των τιμών και του κόστους της ενέργειας έχει αυξήσει και το ενεργειακό κόστος των Δ.Ε.Υ.Α. που ήταν ήδη υψηλό, αφού σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Δ.Ε.Υ.Α. υπερβαίνει το 21% του συνολικού λειτουργικού κόστους των Δ.Ε.Υ.Α.

Το ενεργειακό κόστος των Δ.Ε.Υ.Α. είναι υψηλό όχι μόνο διότι οι εγκαταστάσεις τους είναι ενεργοβόρες, αλλά και γιατί διαχρονικά οι Δ.Ε.Υ.Α.

δηλ. από την ίδρυσή τους στις αρχές της δεκαετίας του '80 μέχρι σήμερα, αν και είναι δημοτικές επιχειρήσεις κοινωφελούς χαρακτήρα που λειτουργούν ανταποδοτικά, τιμολογούνται από τη ΔΕΗ όπως οι ιδιώτες. Κι αυτό, ενώ οι εγκαταστάσεις τους (βιολογικοί καθαρισμοί, αντλιοστάσια, διυλιστήρια κ.λ.π.) έχουν όλα τα χαρακτηριστικά βιομηχανικής εγκατάστασης και άρα θα έπρεπε να τιμολογούνται όπως τιμολογούνταν οι βιομηχανίες (βιομηχανικό ρεύμα).

Η Ε.Δ.Ε.Υ.Α. επανειλημμένα έχει ζητήσει από το αρμόδιο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και φυσικά από τη ΔΕΗ, την αλλαγή και τον εξορθολογισμό του τιμολογίου ενέργειας για τις Δ.Ε.Υ.Α. ώστε να μειωθεί το ενεργειακό τους κόστος που είχε ως συνέπεια αρκετές Δ.Ε.Υ.Α. να έχουν ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις προς τη ΔΕΗ.

Σήμερα οι Δ.Ε.Υ.Α. προγραμματίζουν επενδύσεις σε ΑΠΕ με στόχο να μειώσουν το ανθρακικό τους αποτύπωμα, να συμβάλουν στην πράσινη ανάπτυξη και να μειώσουν το ενεργειακό τους κόστος. Ωστόσο, αυτό δεν μπορεί να γίνει από την μια στιγμή στην άλλη, απαιτείται **χρόνος και «χώρος»** στο ήδη «κορεσμένο» σε αρκετές περιοχές δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας. Από την άλλη, αρκετές Δ.Ε.Υ.Α. σχεδίαζαν να πάρουν μέρος σε Ενεργειακές Κοινότητες για να αποκτήσουν ενεργειακή αυτονομία, αλλά φαίνεται ότι ο θεσμός δεν προχωρά όπως αρχικά είχε σχεδιασθεί.

Οι αυξήσεις της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος το 2019 κατά 20% επιβάρυναν το ενεργειακό κόστος των Δ.Ε.Υ.Α. Οι πρόσφατες αυξήσεις λόγω της ρήτρας αναπροσαρμογής θα επιβαρύνουν ακόμα περισσότερο το ενεργειακό κόστος των Δ.Ε.Υ.Α. που είναι ήδη υψηλό. Κι επειδή δεν θα μπορέσουν να αντεπεξέλθουν θα αναγκασθούν να μετακυλίσουν την αύξηση στους καταναλωτές, εξέλιξη που δεν επιθυμούν και απεύχονται.

Για να σάς φέρω ένα παράδειγμα η Δ.Ε.Υ.Α. Ρεθύμνου πλήρωσε για ρεύμα τον Σεπτέμβριο του 2020 **289.274,67** ευρώ, ενώ το κόστος ενέργειας για τον Σεπτέμβριο 2021 διαμορφώθηκε στα **418.163,64** ευρώ. Και παρότι το ενεργειακό κόστος των Δ.Ε.Υ.Α ποικίλλει ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες (π.χ. μορφολογία εδάφους, άντληση, φυσική ροή κ.λ.π.) η επιβάρυνση σε κάθε περίπτωση αγγίζει το 50% και άρα είναι μη διαχειρίσιμη.

Παραπέρα, οι Δ.Ε.Υ.Α. ως κοινωφελείς επιχειρήσεις δεν θέλουν σε καμιά περίπτωση να επιβαρύνουν τους καταναλωτές και γι' αυτό η Ε.Δ.Ε.Υ.Α. ζήτησε

από το Υπουργείο Οικονομικών μείωση του ΦΠΑ στο νερό από το 13% στο 6% για να ελαφρυνθούν οι πολίτες.

Με τα δεδομένα αυτά το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας θα πρέπει να εγκύψει άμεσα στο πρόβλημα του ενεργειακού κόστους των Δ.Ε.Υ.Α. Η Ε.Δ.Ε.Υ.Α. ζήτησε πρόσφατα από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εσωτερικών **τη χρέωση των Δ.Ε.Υ.Α. με τιμολόγιο ενέργειας χωρίς την ρήτρα αναπροσαρμογής που αυξάνει σημαντικά το κόστος ενέργειας, και την υπαγωγή τους στους δικαιούχους μειωμένου ΕΤΜΕΑΡ**. Οι λύσεις αυτές θα αμβλύνουν κατά κάποιο τρόπο την αδικία που υπέστησαν οι Δ.Ε.Υ.Α. με τη διαχρονικά άδικη επιβάρυνσή τους από τη ΔΕΗ, αλλά κυρίως θα μειώσουν το ενεργειακό τους κόστος και θα απαλλάξουν τους καταναλωτές από αυξήσεις που με τις ανάλογες ρυθμίσεις μπορούν να αποφευχθούν.

Β. Υποστελέχωση των Δ.Ε.Υ.Α.

Κι ενώ το ενεργειακό κόστος των Δ.Ε.Υ.Α είναι ένα πρόβλημα διαχρονικό μεν, αλλά που πρόσφατα έγινε απειλητικό για τη βιωσιμότητα των Δ.Ε.Υ.Α., η υποστελέχωση και κυρίως όσον αφορά στο επιστημονικό προσωπικό είναι αυτή την στιγμή ένα πρόβλημα που απειλεί την λειτουργία των Δ.Ε.Υ.Α. Στη διάρκεια της οικονομικής και δημοσιονομικής κρίσης, δηλ. μετά το 2010 οι Δ.Ε.Υ.Α. υπήχθησαν στους μνημονιακούς περιορισμούς για τις προσλήψεις στον δημόσιο τομέα, ενώ με νομοθετική διάταξη εξαιρούνται ρητά από αυτόν. Η παραδοξότητα αυτή που έχει γίνει πλέον ανεξήγητη εμμονή έχει φέρει τις Δ.Ε.Υ.Α. σε πολύ δύσκολη θέση από λειτουργική άποψη και δεν είναι πλέον διαχειρίσιμη.

Έχουμε κουρασθεί να επαναλαμβάνουμε εδώ και πολλά χρόνια σε όλα τα συναρμόδια Υπουργεία ότι οι Δ.Ε.Υ.Α. λειτουργούν με δικά τους έσοδα, δεν επιχορηγούνται και δεν επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό. Παρόλα αυτά υπάγονται στους περιορισμούς για τις προσλήψεις στο Δημόσιο. Για τον λόγο αυτό, σήμερα είναι υποστελεχωμένες κυρίως ως προς το επιστημονικό προσωπικό που είναι απολύτως απαραίτητο για την λειτουργία τους, αφού οι Δ.Ε.Υ.Α. είναι επιχειρήσεις “αιχμής” και εκτελούν έργα και λειτουργούν συστήματα που απαιτούν υψηλή τεχνογνωσία.

Με την προκήρυξη 3Κ/2018 οι μισές περίπου Δ.Ε.Υ.Α. προσέλαβαν προσωπικό αορίστου χρόνου, αλλά η έλλειψη του κριτηρίου εντοπιότητας δημιούργησε περισσότερα προβλήματα παρά έλυσε. Έτσι, αυτή την στιγμή

παρατηρούνται σοβαρότατες ελλείψεις επιστημονικού προσωπικού στις περισσότερες Δ.Ε.Υ.Α. ακόμα και σ' αυτές που συμμετείχαν στην 3Κ.

Οι Δ.Ε.Υ.Α. και κυρίως οι μικρότερες Δ.Ε.Υ.Α. είναι σε απόγνωση και προσπαθούν με ημίμετρα όπως προσλήψεις από προγράμματα, ορισμένου χρόνου και έκτακτες προσλήψεις λόγω της πανδημίας να αντιμετωπίσουν ακόμα και τις στοιχειώδεις ανάγκες λειτουργίας τους. Μάλιστα, πρόσφατα αυξήθηκαν και τα αιτήματα των Δ.Ε.Υ.Α. για μετατάξεις από άλλες Δ.Ε.Υ.Α. ανακυκλώνοντας ουσιαστικά το πρόβλημα. Ωστόσο, αυτές οι εμβληματικές λύσεις αποτελούν ασπιρίνη στην σοβαρή ασθένεια των Δ.Ε.Υ.Α. που είναι η υποστελέχωση.

Θα πρέπει να τονισθεί ότι επειδή οι Δ.Ε.Υ.Α. είναι επιχειρήσεις που ιδρύθηκαν στη δεκαετία του '80 μεγάλο μέρος του προσωπικού τους είναι πια ένα βήμα από την συνταξιοδότηση ή έχει ήδη συνταξιοδοτηθεί σύμφωνα με ενημέρωσή μας από τα μέλη μας. Αυτή την στιγμή οι Δ.Ε.Υ.Α. είναι αντιμέτωπες με ένα κύμα συνταξιοδοτήσεων που στερεί από τις επιχειρήσεις έμπειρο προσωπικό που δεν αναπληρώνεται με αποτέλεσμα να διακυβεύεται η λειτουργία τους. Και αν αναλογισθούμε ότι οι Δ.Ε.Υ.Α. διαχειρίζονται ένα αγαθό ζωτικής σημασίας, το νερό που συνδέεται άμεσα με τη δημόσια υγεία. Η διαχείριση του νερού, αλλά και η προστασία του περιβάλλοντος με τους βιολογικούς που λειτουργούν οι Δ.Ε.Υ.Α. δεν χωρούν εκπτώσεις γιατί οι εκπτώσεις θα έχουν επιπτώσεις στις τοπικές κοινωνίες που μπορεί να μην είναι αναστρέψιμες.

Μετά από πρόσφατη έρευνα της Ε.Δ.Ε.Υ.Α. προέκυψε ότι οι Δ.Ε.Υ.Α. σήμερα έχουν ανάγκη από επιστημονικό προσωπικό αορίστου χρόνου που ανέρχεται σε **819 άτομα ΠΕ και ΤΕ**. Το προσωπικό αυτό και κυρίως το επιστημονικό προσωπικό θα αναβαθμίσει τις Δ.Ε.Υ.Α. που αυτή την στιγμή συμμετέχουν σε όλα τα τρέχοντα ευρωπαϊκά και εθνικά χρηματοδοτικά προγράμματα όπως το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το ΕΣΠΑ 2021-2027, το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης» κ.α.

Πώς θα μπορέσουν να ανταποκριθούν οι Δ.Ε.Υ.Α. στις απαιτήσεις των προγραμμάτων αυτών με την σημερινή έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού; Οι Δ.Ε.Υ.Α. συγκαταλέγονται σήμερα στους φορείς με την μεγαλύτερη απορρόφηση των πόρων των ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Ποιες θα είναι οι επιπτώσεις στην απορρόφηση από την έλλειψη του προσωπικού;

Παραπέρα, αναρωτιόμαστε πώς θα μπορέσουν οι Δ.Ε.Υ.Α. με ανεπαρκές προσωπικό και με υποστελέχωση στους τομείς που απαιτούν υψηλή τεχνογνωσία και εξειδίκευση να ανταποκριθούν στις σύγχρονες προκλήσεις του τομέα υδάτων όπως είναι η κλιματική κρίση, η κυκλική οικονομία, η πράσινη οικονομία, η ψηφιακή οικονομία κ.λ.π. ; Και στο σημείο που έχουμε φθάσει δυστυχώς, έχει χαθεί πολύτιμος χρόνος, αφού το προσωπικό που αποχωρεί δεν πρόλαβε να μεταδώσει τη γνώση και την εμπειρία του στο προσωπικό που θα προσληφθεί, αν τελικά προσληφθεί. Δυστυχώς, δεν είμαστε στο παρά πέντε είμαστε στο και πέντε.

Για όλους αυτούς τους λόγους κι επειδή η κατάσταση είναι κρίσιμη, η Ε.Δ.Ε.Υ.Α. ζητά άμεσα και χωρίς άλλη καθυστέρηση να δοθεί εφεξής νομοθετικά η δυνατότητα στις Δ.Ε.Υ.Α. να προσλαμβάνουν (η καθεμιά ξεχωριστά) σε μόνιμη και διαρκή βάση προσωπικό αορίστου χρόνου με βάση τον ιδρυτικό τους νόμο (ν.1069/80) όπως ισχύει σήμερα, και τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας τους, με αδιάβλητες και διαφανείς διαδικασίες (μέσω ΑΣΕΠ), και κυρίως το προσωπικό που είναι απαραίτητο για την λειτουργία τους και την υλοποίηση του αναπτυξιακού τους σχεδιασμού. Με τον τρόπο αυτό εκτός από την ενδυνάμωση των Δ.Ε.Υ.Α. θα καταπολεμηθεί και η ανεργία και θα τονωθεί και η απασχόληση στην περιφέρεια. Η νομοθετική παρέμβαση πρέπει να είναι άμεση και χωρίς άλλη καθυστέρηση διότι διαφορετικά οι Δ.Ε.Υ.Α. θα καταρρεύσουν με σοβαρές επιπτώσεις στις τοπικές κοινωνίες που υπηρετούν.

Γ. Μείωση του Φ.Π.Α. στο νερό

Ο συντελεστής Φ.Π.Α. στο νερό σήμερα είναι 13%. Μετά το ξέσπασμα της πανδημίας η Ε.Δ.Ε.Υ.Α. και για να ελαφρύνει οικονομικά τους καταναλωτές πρότεινε στο Υπουργείο Οικονομικών την μείωση του συντελεστή Φ.Π.Α. στο 6%. Σύμφωνα με στοιχεία που επεξεργάστηκε η Ε.Δ.Ε.Υ.Α. **το ποσό που αντιστοιχεί στην προτεινόμενη μείωση** στο σύνολο των φορέων ύδρευσης στην Ελλάδα (Δ.Ε.Υ.Α., ΕΥΔΑΠ, ΕΥΑΘ και Δήμοι) για το σύνολο των πολιτών της Χώρας, ανέρχεται σε μόλις 44,17 εκ. €, που αποτελεί το 0,022% του συνολικού ΑΕΠ της Χώρας, στοιχείο που καταδεικνύει ότι η αιτούμενη μείωση στον κατώτερο συντελεστή για το σημαντικότερο αγαθό για τον άνθρωπο, που είναι το νερό, είναι εφικτή.

Η εν λόγω μείωση θα απέφερε σε κάθε δημότη μείωση της τάξης του 4,17% επί της συνολικής τιμής του νερού, στοιχείο που αποδεικνύει, ότι θα

συνέβαλε στην μείωση του κόστους ζωής των πολιτών της Χώρας, χωρίς να υπάρξει πρόβλημα στα οικονομικά αποτελέσματα της χώρας.

Το αίτημα της Ε.Δ.Υ.Α. για μείωση του Φ.Π.Α στο νερό είναι σήμερα **πιο επίκαιρο** από ποτέ διότι οι αυξήσεις στην ενέργεια και στα διάφορα είδη πρώτης ανάγκης έχουν επιφέρει σημαντική επιβάρυνση στο εισόδημα των νοικοκυριών.

Αγαπητοί συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι,

Οι Δ.Ε.Υ.Α. σήμερα βρίσκονται σε μια κρίσιμη καμπή. Η μετάβασή τους στην νέα εποχή όπως αυτή προσδιορίζεται από τα θεσμικές και τεχνολογικές εξελίξεις κινδυνεύει από προβλήματα που μπορούν να λυθούν αν η Πολιτεία αντιληφθεί την σοβαρότητά τους.

Περιέγραψα παραπάνω σε αδρές γραμμές τα κυριότερα ζητήματα που δυσχεραίνουν την λειτουργία τους. Οι Δ.Ε.Υ.Α. είναι επιχειρήσεις που υπηρετούν την κοινή ωφέλεια και συμβάλλουν στην ποιότητα ζωής των τοπικών κοινωνιών. Η υποβάθμισή τους σε περίπτωση που δεν αντιμετωπισθούν εγκαίρως τα προβλήματά τους θα σημάνει και θα έχει επιπτώσεις και στην ποιότητα ζωής των πολιτών της χώρας μας. Ελπίζουμε ότι η εξέλιξη αυτή θα αποφευχθεί.